

تجلی پیام امر به معروف و نهی از منکر حسینی در سیره امام سجاد(ع)

امام زین‌العابدین(ع) دقیقاً امر به معروف و نهی از منکر را که امام حسین(ع) در وصیت‌نامه خویش بیان کرده‌اند، محقق کردند و در سیره ایشان مکرر مشاهده می‌کنیم که بعد از قیام کربلا در مسجد ایستاده و مردم را موعظه و امر به معروف می‌کردند.

حجت‌الاسلام کریمی عنوان کرد:

تجلی پیام امر به معروف و نهی از منکر حسینی در سیره امام سجاد(ع)

امام زین‌العابدین(ع) دقیقاً امر به معروف و نهی از منکر را که امام حسین(ع) در وصیت‌نامه خویش بیان کرده‌اند، محقق کردند و در سیره ایشان مکرر مشاهده می‌کنیم که بعد از قیام کربلا در مسجد ایستاده و مردم را موعظه و امر به معروف می‌کردند.

حجت‌الاسلام و المسلمین رضا کریمی، پژوهشگر و مؤلف کتاب «#171 سیره امام سجاد(ع)»؛ در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، به بیان نکاتی درباره سیره فردی و اجتماعی امام سجاد(ع) و مواجهه ایشان با قیام‌های ضد اموی زمانه خویش پرداخت و اظهار کرد: دوران امام سجاد(ع) دورانی بسیار دشوار بود که حاکمان جور در کمال خفقان بر مردم حکمرانی می‌کردند.

وی با اشاره به این‌که مسیر حرکت امام سجاد(ع) دقیقاً در امتداد حرکت امام حسین(ع) قرار داشت، افزود: امام سجاد(ع) بعد از واقعه کربلا حتی يك لحظه خاموش و آرام نشدند و حتی در مجلس یزید نیز پیام‌رسان کربلا بودند. ایشان گرچه به سبب نامناسب بودن وضعیت زمانه و نادانی و جهل مردم ناشی از ظلم و جور حاکمان جائر، توان ایجاد سپاه و مبارزه مسلحانه را نداشتند و شاید رسالت امام(ع) نیز در آن زمانه این نبود.

این محقق و پژوهشگر ادامه داد: با این حال امام زین‌العابدین(ع) دقیقاً امر به معروف و نهی از منکر را که امام حسین(ع) در وصیت‌نامه خویش بیان کرده‌اند، به انجام رساندند و در سیره امام سجاد(ع) مکرر مشاهده می‌کنیم که ایشان بعد از قیام کربلا در مسجد ایستاده و مردم را موعظه و امر به معروف می‌کردند؛ شیوه مبارزاتی ایشان آن بود که در قالب دعا جور و ستم حاکمان را به گوش مردم می‌رساندند.

وی در بخشی از سخنان خود درباره مواجهه امام(ع) در قبال قیام‌های ضد اموی مانند قیام توأیین و قیام مختار گفت: امام سجاد(ع) به دلیل شرایط خاص و خفقان‌آمیز زمانه و با در نظر گرفتن مصالح، خود مستقیماً در هیچ قیام مسلحانه‌ای وارد نشدند اما تا حد امکان از هر قیامی که علیه ظلم بود، حمایت می‌کردند و از قیام‌هایی که علیه حاکمان جور صورت گرفت، هیچ‌گونه منعی نرمودند.

مؤلف کتاب «#171 سیره امام سجاد(ع)»؛ با اشاره به این‌که زمانی که مدینه مورد تهاجم شامیان قرار گرفت، هزار نفر و چند صد خانواده تحت پوشش و حمایت امام(ع) قرار گرفتند، عنوان کرد: مختار با اجازه محمد بن حنفیه قیام کرد و محمد بن حنفیه نیز از طرف امام(ع) نمایندگی داشت و برخی از کارهای امام(ع) را با اجازه ایشان انجام می‌دادند و از همین روی باید گفت که قیام مختار تقریباً مورد تأیید امام(ع) بوده است.

امام(ع) با این‌که در مضیقه و فشار بودند، نسبت دستگیری از فقرا و مستمندان عنایت خاصی داشتند؛ به گونه‌ای که کشور است که هزینه زندگی صدخانواده تهیدست مدینه را عهده‌دار بودند. حال ما که ادعای پیروی از امام سجاد(ع) را داریم، آیا در این وضعیت اقتصادی به فکر مردم و به ویژه جوانانمان هستیم؟!

وی در بخش دیگری از سخنان خود در پاسخ به این سؤال که علت عدم نقل کامل واقعه عاشورا از سوی امام سجاد(ع) چه بوده است؟، گفت: امام(ع) در واقعه کربلا بر حسب حکمت و مصلحت بیمار بودند، اما در عین بیماری، رهبری قافله کربلا را به عهده داشته و پیام‌رسان کربلا بودند و در مواقع مختلف به سخنرانی پرداخته و پیام عاشورا را منتقل می‌کردند.

حجت‌الاسلام کریمی عنوان کرد: با دقت نظر در تاریخ مشاهده می‌کنیم که کوفیان پس از واقعه کربلا احساس گناه می‌کردند و امام سجاد(ع) نیز از هر فرصتی برای زنده نگاه داشتن هیجان و شور مردم و آگاه کردن آنان استفاده می‌کردند. بعد از قیام عاشورا خود مردم احساس گناه می‌کردند و امام(ع) از لحظه لحظه فرصت‌های پیش آمده استفاده کرده و تا حد امکان می‌خواستند تا این احساس گناه را در دل مردم شعله‌ور سازند.

وی تصریح کرد: امام(ع) يك‌بار کوفیان را مورد خطاب قرار داده و فرمودند: ای مردم! شما را به خدا! آیا می‌دانید که به پدرم نامه نوشتید، ولی با او نیرنگ کردید. از دل و جان با او پیمان بستید و بیعت کردید، اما او را کشتید؟! دستانتان بریده باد! وقتی رسول

خدا(ص) به شما بگوید که خاندان مرا کشتید و حرمت مرا شکستید، پس از امت من نیستید، آنگاه شما چه پاسخی به رسول خدا(ص) خواهید داد؟!

مؤلف کتاب «سیره امام سجاد(ع)« اضافه کرد: امام(ع) در فراز دیگری با اشاره به شهادت امام حسین(ع) آن مردم را خطاب قرار می‌دهند که وقتی رسول خدا(ص) بگویند که خاندان مرا کشتید و حرمت مرا شکستید، پس از امت من نیستید، با چه چشمی به او خواهید نگریست؟! بنابراین امام(ع) در بیان واقعه عاشورا کوتاه نمی‌آیند و وقایع را بیان می‌کنند و اما علما، سیره‌نویسان و تاریخ‌نگاران باید سخنان ایشان را در منابع تاریخی جست‌وجو کرده و در کتاب جامعی گردآوری کنند، گرچه منابع در زمینه امام سجاد(ع) نسبت به ائمه دیگر بسیار کمتر است.

وی در بخشی از سخنان خود بیان کرد: عدم نقل کامل واقعه عاشورا می‌تواند علل دیگری نیز داشته باشد، در گذشته علمای ما به صورت سربسته به ذکر وقایع عاشورا و مقاتل می‌پرداختند و اقتضای جمع را در نظر می‌گرفتند، اما متأسفانه امروز مرسوم شده که برخی از مداحان ناآگاه این مطالب را باز کرده و مصیبت‌ها را طوری بیان می‌کنند که اصلاً در شأن امام حسین(ع) نیست و بیان این مطالب در مجالس عمومی، نه تنها موجب بیان واقعیت و ماهیت واقعه عاشورا نمی‌شود، بلکه از شأن امام(ع) می‌کاهد.

این پژوهشگر با اشاره به نیایش‌های معروفی که حدود 56 فقره از آن در قالب صحیفه سجادیه به دست ما رسیده است، گفت: امام سجاد(ع) با مضامینی که در ادعیه خود مطرح می‌کردند، علاوه بر آگاهی‌بخشی و تزریق نگاه ایمانی و پیام انسانی به مردم که نوعی مبارزه فرهنگی به حساب می‌آید، مردم را تهییج به مبارزات سیاسی می‌کنند. صحیفه سجادیه ابعادی دارد که هنوز ناشناخته مانده و لازم است تا محققان وجوه ناشناخته آن را معرفی کنند.

امام سجاد(ع) با مضامینی که در ادعیه خود مطرح می‌کرد، علاوه بر آگاهی‌بخشی و تزریق نگاه ایمانی و پیام انسانی به مردم که نوعی مبارزه فرهنگی به حساب می‌آید، مردم را تهییج به مبارزات سیاسی می‌کند

مؤلف کتاب «سیره امام سجاد(ع)« در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به بخشی از سیره اجتماعی امام سجاد(ع) اظهار کرد: امام(ع) با این‌که در مضیقه و فشار بودند، نسبت به دستگیری از فقرا و مستمندان عنایت خاصی داشتند؛ به گونه‌ای که مشهور است، هزینه زندگی صد خانواده تهیدست مدینه را عهده‌دار بودند. حال ما که ادعای پیروی از امام سجاد(ع) را داریم، آیا در این وضعیت اقتصادی به فکر مردم و به ویژه جوانانمان هستیم؟!

وی ادامه داد: امروز بهتر است در کنار گریه کردن بر مصائب امام حسین(ع) و امام سجاد(ع)، سیره آنها را در تمام شئون زندگی خود رعایت کنیم. امام سجاد(ع) نه تنها با انسان‌ها، بلکه با حیوانات نیز مهربان بودند. مشهور است که شتری داشتند که با آن به مکه می‌رفتند، در میان راه هیچ‌گاه آن شتر را نزدند. کلینی می‌نویسد: بیست و دو بار بر پشت آن شتر حج کرد و هرگز به آن شتر آزار نرساند. امام(ع) در رفتار با یک حیوان خداوند را در نظر می‌گیرند و برای رعایت حقوق یک حیوان حاضر نمی‌شوند دست به چوبدستی بزنند؛ حال آیا ما در جامعه خود نسبت به دوستان خود و سایر انسان‌ها چنین می‌کنیم.

حجت‌الاسلام کریمی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به بخشی از سیره عبادی امام سجاد(ع) اظهار کرد: در منابع آمده غالباً چهره ایشان که همه او را به عنوان سرآمد عبادت‌کنندگان می‌شناسند، در هنگام وضو گرفتن زرد می‌شدند. در سیره امام(ع) آمده که ایشان در حج و در هنگام احرام بیهوش شده و از پشت به زمین افتادند و بدنشان از خوف خداوند می‌لرزید. در عین حال عبادتشان باعث نشده بود که کار و تلاش نکنند و از این حیث نیز می‌توانند الگوی کاملی برای جوانان باشند.